

NOVELA ZÁKONNÍKA PRÁCE

Národná rada Slovenskej republiky schválila dňa 02.04.2020 novelu zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce (ďalej len „**Zákonník práce**“), ktorej podstatou je osobitná úprava niektorých pracovnoprávných záležitostí v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu a počas dvoch mesiacov po ich odvolaní („**Krízový stav**“). Novela sa prijala v súvislosti so šírením Covid-19, ak však nie je uvedené inak, jednotlivé opatrenia majú všeobecnú platnosť aj pre akékoľvek ďalšie Krízové stavy v budúcnosti.

Medzi hlavné novinky patria:

Práca z domácnosti (*home office*)

Počas Krízového stavu je:

- zamestnávateľ oprávnený nariadiť zamestnancovi výkon práce z jeho domácnosti, ak to dohodnutý druh práce umožňuje; resp.
- zamestnanec má právo na vykonávanie práce zo svojej domácnosti, ak to dohodnutý druh práce umožňuje a na strane zamestnávateľa nie sú vážne prevádzkové dôvody, ktoré neumožňujú výkon práce z domácnosti.

Táto úprava práce z domácnosti (*home office*) sa tak líši od bežnej úpravy domáckej práce podľa § 52 ods. 5 Zákonníka práce, podľa ktorého:

- zamestnávateľ nemohol nariadiť zamestnancovi výkon práce z domu, pokiaľ s tým samotný zamestnanec nesúhlasil; resp.
- zamestnanec nemal právo vykonávať prácu z domu, a to ani v prípade, že druh práce, ktorý zamestnanec vykonáva to umožňoval, pokiaľ sa na takomto výkone práce nedohodol so zamestnávateľom.

Zamestnávateľ tak počas Krízového stavu nebude môcť zakázať zamestnancovi výkon práce z domácnosti (*home office*), ak to dohodnutý druh práce umožňuje a na strane zamestnávateľa nie sú vážne prevádzkové dôvody, ktoré neumožňujú výkon práce z domácnosti.

Pracovné zmeny

Rozvrhnutie pracovného času je zamestnávateľ počas Krízového stavu povinný zamestnancovi oznámiť najmenej dva dni vopred (namiesto obvyklého jedného týždňa vopred), a to s platnosťou najmenej na týždeň. Túto lehotu je možné skrátiť, no len na základe dohody so zamestnancom.

Dovolenka

Počas Krízového stavu bude zamestnávateľ povinný oznámiť zamestnancovi čerpanie dovolenky najmenej sedem dní vopred (namiesto obvyklých 14 dní).

NOVELA ZÁKONNÍKA PRÁCE

Vyššia ochrana zamestnanca

Pri prekážke v práci na strane zamestnanca, ktorou je karanténne opatrenie a izolácia, je zamestnávateľ povinný ospravedlniť neprítomnosť takéhoto zamestnanca v práci.

Zákoník práce obsahuje ustanovenie, podľa ktorého nemožno dať zamestnancovi výpoveď, ak je v tzv. ochrannej dobe. Takúto ochranu v Krízovom stave má aj zamestnanec, ktorý využil prekážku v práci z dôvodu karanténneho opatrenia, izolácie, osobného a celodenného ošetrovania chorého člena rodiny a osobnej a celodennej starostlivosti o fyzickú osobu, pričom takéhoto zamestnanca je nutné považovať za zamestnanca v ochrannej dobe a nie je možné mu dať v tejto dobe výpoveď. Zamestnanca, ktorý sa po uplynutí takejto doby vráti do práce, bude nutné posudzovať ako zamestnanca, ktorý sa vráti do práce po skončení dočasnej pracovnej neschopnosti, a teda ho bude musieť zamestnávateľ zaradiť na pôvodnú prácu a pracovisko.

Prekážky na strane zamestnávateľa

Zákoník práce upravuje tzv. prekážky na strane zamestnávateľa. Ide o situácie, kedy zamestnanec nemôže vykonávať prácu pre prechodnú príčinu na strane zamestnávateľa (napr. porucha stroja, chybné pracovné podklady a pod.). Ak sa takáto prekážka na strane zamestnávateľa vyskytne, zamestnancovi patrí náhrada mzdy v sume jeho priemerného zárobku.

Vo všeobecnosti existuje možnosť vzájomnej dohody medzi zamestnávateľom a zástupcami zamestnancov, v ktorej je nutné špecifikovať vážne prevádzkové dôvody, pre ktoré zamestnávateľ nemôže zamestnancovi pridelať prácu, pričom ak k týmto dôvodom dôjde, ide o prekážku v práci na strane zamestnávateľa, pri ktorej patrí zamestnancovi náhrada mzdy v sume určenej touto dohodou, najmenej však 60 % jeho priemerného zárobku. Túto dohodu je možné využiť len v prípade, ak u zamestnávateľa pôsobia zástupcovia zamestnancov.

Pre prípad Krízového stavu novela zavádza nový typ prekážky na strane zamestnávateľa, ktorý spočíva v nemožnosti vykonávať prácu zamestnancom celkom alebo sčasti pre zastavenie alebo obmedzenie činnosti zamestnávateľa na základe rozhodnutia príslušného orgánu alebo pre zastavenie alebo obmedzenie činnosti zamestnávateľa ako dôsledku vyhlásenia mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu. Pri takejto prekážke na strane zamestnávateľa patrí zamestnancovi náhrada mzdy v sume 80 % jeho priemerného zárobku, najmenej však v sume minimálnej mzdy. Zamestnávateľ tak, pri splnení vyššie uvedených podmienok, môže zamestnancovi vyplácať náhradu mzdy v sume 80 % jeho priemerného zárobku a nie je nutná dohoda so zástupcami zamestnancov ani so zamestnancom samotným.

Zmeny v sociálnej oblasti

Novelou sa zavádzajú aj zmeny v zákone č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení týkajúce sa podporného obdobia v nezamestnanosti. Zaviedlo sa predĺženie podporného obdobia v nezamestnanosti (šesť mesiacov) o jeden mesiac, a to jednak pre tých poberateľov dávky v nezamestnanosti, ktorým uplynulo podporné obdobie v čase krízovej situácie pred nadobudnutím účinnosti Novely, ako aj pre tých, ktorým uplynie podporné obdobie v čase krízovej situácie po nadobudnutí účinnosti Novely.

NOVELA ZÁKONNÍKA PRÁCE

Súčasne sa novelou splnomocňuje vláda Slovenskej republiky, aby v prípade potreby mohla v období trvania krízovej situácie a v období dvoch mesiacov po jej ukončení operatívne ustanoviť nariadením vlády podmienky nároku na dávku v nezamestnanosti a jej výšku, podmienky jej výplaty a dĺžku podporného obdobia v nezamestnanosti.

Novelou sa ďalej rozširuje okruh osôb, ktoré majú v čase krízovej situácie nárok na ošetrovné, a to o nemocensky poistené osoby starajúce sa o dieťa, ktoré vzhľadom na krízovú situáciu nemohlo po skončení obdobia rodičovskej dovolenky, resp. poberania rodičovského príspevku poistencom nastúpiť do predškolského zariadenia. Uvedená úprava sa prijíma z dôvodu, že vzhľadom na uzavretie predškolských zariadení musia starostlivosť o dieťa zabezpečovať nielen rodičia, ktorých deti takéto zariadenia v čase krízovej situácie navštevovali, ale aj rodičia, ktorých deti do týchto zariadení mali počas krízovej situácie za štandardných okolností nastúpiť.

Účinnosť novely

Novela nadobudne účinnosť vyhlásením v Zbierke zákonov Slovenskej republiky, ktoré možno očakávať v najbližších dňoch. Pochopiteľne, musí ju predtým podpísať ešte prezidentka, no tento krok je možné za súčasných mimoriadnych okolností považovať skôr za formálnosť.

bpv Braun Partners s.r.o.
Europeum Business Center
Suché mýto 1
SK-811 03 Bratislava

Tel.: (+421) 233 888 880
Fax: (+421) 220 910 844
www.bpv-bp.com
bratislava@bpv-bp.com

Tento materiál slúži len ako všeobecná informácia o aktuálnych témach, nejedná sa o poradenstvo. Nezohľadňujú sa v ňom žiadne zvláštne okolnosti, finančná situácia alebo zvláštne požiadavky adresátov. Jeho adresáti by si preto mali vždy vyžiadať príslušné profesionálne služby k uvedeným informáciám.

Aj napriek dôkladnému zostaveniu tohto materiálu nemôže spoločnosť bpv Braun Partners s.r.o., o.z., jej partneri, spolupracovníci či spolupracujúci advokáti a daňoví poradcovia zaručiť presnosť a úplnosť informácií tu obsiahnutých a nepreberá akúkoľvek zodpovednosť za jednanie alebo zdržanie sa konania na základe informácií obsiahnutých v tomto materiálu.